

Malung-Sälens kommun

Den trygga skolan
Revisionsrapport

KPMG AB
Offentlig sektor
Datum 2013-06-17
Antal sidor: 11

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Syfte	2
2.3	Avgränsning	2
2.4	Ansvarig nämnd	3
2.5	Metod	3
2.6	Projektorganisation	3
3.	Övergripande mål och riktlinjer	3
3.1	Internationella mål	3
3.2	Nationella mål och bestämmelser	3
3.3	Skolans ansvar för kränkningar	4
3.4	Tillsyn och stöd	4
4.	Kommunens mål och riktlinjer	5
5.	Organisation och förutsättningar	5
6.	Förvaltningens arbete mot kränkning och mobbing	6
6.1	Plan mot diskriminering och kränkande behandling	6
6.2	Förebyggande och identifiering av kränkande behandling	7
7.	Uppföljning	10

1. Sammanfattning

Vi har av Malung-Sälens kommuns revisorer fått i uppdrag att granska den ”trygga skolan”.

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen (kommunen) har ett givet ansvar för att så sker. Det finns betydande risker för att många elever på grund av brister i lärmiljön som har att göra med kränkande behandling, hot och våld har svårighet att nå målen och därmed inte har alla förutsättningar för att utvecklas till de ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar som skollagen förutsätter. I dessa fall uppstår inte sällan extra kostnader för kommunen och samhället i övrigt.

Granskningen syftar till att konstatera huruvida barn- och utbildningsnämnden och nämndens förvaltning har en god kännedom om och säkerställer att fastställda bestämmelser tillämpas samt att ett förebyggande arbete i verksamheten bedrivs för skapa en trygg och lugn skola.

Barn och utbildningsnämnden ambitioner finns uttalade och är knutna till de nationella målen uttryckta i skollag och läroplaner. Dessutom finns BUN:s egna mål som bygger på kommunfullmäktiges mål.

Samtliga skolenheter inom grundskolan, som denna granskning fokuserar på, har planer mot diskriminering och kränkande behandling. Planerna är till sin utformning olika både till omfattning och till innehåll. Vi bedömer att det finns en risk att man inte genomarbetar dem tillräckligt vid den årliga översynen utan det finns en risk för ”kopiering från föregående år”. Det är viktigt att det blir genomarbetade planer där man visar vilka åtgärder som vidtagits tidigare i syfte att förbättra arbetet framåt.

Vi bedömer att det finns ett fungerande förebyggande arbete och att de åtgärder som vidtas vid misstanke om kränkande behandling eller mobbing är relevanta. Det finns en modell där skolan tar tag i och försöker åtgärda de fall som upptäcks. Det finns också en tydlighet att det ska anmälas till nämnden via en speciell blankett som alla ska känna till. Elevhälsoteamet kopplas också på, som vi uppfattar snabbt vid misstanke om problem.

Vi bedömer dock att det förebyggande arbetet kan och ska utvecklas vidare. Det är en ständigt pågående process som ska vara levande.

Det är förhållandevis många elever som enligt den enkät som görs årligen inte känner sig trygga i skolan. Det är anmärkningsvärt och vår uppfattning är att detta måste tas på allvar i det fortsatta arbetet.

Sammanfattningsvis så pekar vi på följande utvecklingsområden:

- De planer som finns mot diskriminering och kränkande behandling bör utvecklas. Då avser vi både metoden för att arbeta fram dem samt innehållet.
- Det förebyggande arbetet mot mobbing och kränkande behandling kan utvecklas. Det är enligt de enkäter som gjorts alltför många som inte känner sig trygga i skolan.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Vi har av Malung-Sälens kommun revisorer fått i uppdrag att granska lärmiljön utifrån insatser som främjar en trygg och säker skola. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2013.

Lärprocessen sker framför allt i mötet mellan lärare och elev men är också beroende av många andra betingelser i och utanför skolan. Oro och kränkande behandling är ofta förekommande inslag i diskussioner om hinder för en god skola.

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen (kommunen) har ett givet ansvar för att så sker. Det finns betydande risker för att många elever på grund av brister i lärmiljön som har att göra med kränkande behandling, hot och våld har svårighet att nå målen och därmed inte har alla förutsättningar för att utvecklas till de ansvars-kännande människor och samhällsmedlemmar som skollagen förutsätter. I dessa fall uppstår inte sällan extra kostnader för kommunen och samhället i övrigt.

Malung-Sälens kommun revisorer bedömer utifrån ovanstående att det finns skäl för att närmare granska barn- och utbildningsnämndens arbete för att förebygga och motverka kränkande behandling mellan elever och mellan elever och personal.

2.2 Syfte

Granskningen syftar till att konstatera huruvida barn- och utbildningsnämnden och nämndens förvaltning har en god kännedom om och säkerställer att fastställda bestämmelser tillämpas samt att ett förebyggande arbete i verksamheten bedrivs för skapa en trygg och lugn skola.

Vi kommer därför att granska:

- Hur organisationen och olika slag av elevstödande verksamhet är utformad?
- Finns ändamålsenliga planer mot kränkande behandling etc.
- Vilka konkreta insatser som utförs och vilka resurser som finns för att motverka kränkande behandling och mobbning.
- Vilken samverkan och samarbete som sker
  - inom förvaltningen
  - med socialtjänsten
  - med föräldrar.

2.3 Avgränsning

Granskningen omfattar i första hand grundskolan.

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen har avsett barn- och utbildningsnämnden i Malung-Sälens kommun.

2.5 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer. Rapporten är saklighetsgranskad av förvaltningschef.

2.6 Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Lena Forssell, certifierad kommunal yrkesrevisor, med stöd av Olof Eriksson, verksamhetsspecialist.

3. Övergripande mål och riktlinjer

3.1 Internationella mål

En viktig grund är **FN:s konvention om barnets rättigheter**. Konventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet och att ett samhälle skapas som respekterar barnen i alla sammanhang. Konventionen ska också stärka barns roll både i familjen och i samhället i stort.

3.2 Nationella mål och bestämmelser

Skollagens inledande kapitel innehåller grunden för uppdraget i skolan. I *läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* förtydligas det demokratiska uppdraget och den värdegrund som skollagen anger. Läroplanen anger vilka värden som skolan ska förmedla.

Arbetsmiljölagen och arbetsmiljöförordningen gäller också i skolan. Elever jämställs i de flesta situationer med arbetstagare. Helhetssyn, hälsa och trivsel för en god arbetsmiljö är utmärkande i lagstiftningen. *Särskilda allmänna råd och föreskrifter om kränkande särbehandling i arbetslivet* är komplement till arbetsmiljölagen som också gäller i skolan. Enligt *arbetsmiljöförordningen* ska Arbetsmiljöverket underrättas vid allvarliga tillbud med fara för liv eller hälsa.

Av betydelse är också *socialtjänstlagen* och *brottsbalken*. Socialtjänstlagen berör främst ansvarig nämnd och skolans personal när det gäller skyldigheten att anmäla missförhållanden som rör barn. Brottsbalken kan vara tillämplig i fråga om mobbing och andra kränkningar t ex vid fall av misshandel åtföljd av polisanmälan.

3.3 Skolans ansvar för kränkningar

Under senare år har lagstiftningen förändrats och skärpts inom det område som handlar om diskriminering och kränkande behandling.

Åren 2006 till 2008 fanns lagen om *förbud och diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever* (även kallad barn- och elevskyddslagen). Som en del infördes i lagen till exempel möjlighet att utverka skadestånd från kommunen. Lagen främjade barns och elevers lika rättigheter samt motverkan av diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Från och med 2009 ersatte ett nytt kapitel i skollagen den del av barn- och elevskyddslagen som avsåg ”annan kränkande behandling”, inbegripet mobbing. Bestämmelserna om diskriminering skrevs in i en ny diskrimineringslagstiftning.

Barns och elevers medverkan i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling har markerats genom en särskild förordning. Barn och elever ska medverka vid upprättande, uppföljning och översyn. Utformning och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Den nya skollagens 6 kapitel, *Åtgärder mot kränkande behandling*, har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bland annat anges att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Kravet på likabehandlingsplan är infört i diskrimineringslagen. Bestämmelsen om skadestånd finns i skollagen.

I skollagen finns också 5:e kapitlet, *Trygghet och studiero*. I detta kapitel finns bestämmelser bland annat om arbetsmiljö, ordningsregler samt disciplinära åtgärder mm.

3.4 Tillsyn och stöd

Skolinspektionen har tillsynsansvar över förskoleverksamhet, skolbarnomsorg, skola och vuxenutbildning. Detta sker bland annat genom de inspektioner som genomförs i landets alla kommuner. Arbetet mot kränkande behandling och diskriminering ingår i granskningen. I Malung-Sälén har en inspektion relativt nyligen genomförts.

Vid skolinspektionen finns också Barn- och elevombudet (BEO). BEO är en del av Skolinspektionen men har samtidigt en självständig funktion. BEO ska tillsammans med Diskrimineringsombudsmannen (DO) arbeta för att motverka kränkningar, diskriminering och trakasserier av barn och elever. BEO företräder också barn och elever i domstol i skadeståndstvister.

Arbetsmiljöverket kontrollerar genom inspektioner att arbetsgivaren bedriver ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete och man kontrollerar också arbetsmiljön ur ett helhetsperspektiv (fysiska, psykiska och sociala risker).

Det finns en mängd olika stödmaterial som getts ut efter hand, t ex:

Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för *Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling*. Skolverkets material handlar om hur huvudmän, rektorer, förskolechefer och övrig personal bör arbeta för att metodiskt främja likabehandling samt för att förebygga och åtgärda trakasserier och kränkande behandling.

DO har i samråd med Skolverket och BEO, gett ut en handledning med fokus på likabehandlingsarbetet i sin helhet: *Lika rättigheter i skolan*. (2012).

4. Kommunens mål och riktlinjer

I alla kommuner skulle det enligt den tidigare skollagen obligatoriskt finnas en av kommunfullmäktige antagen skolplan. Detta krav har försvunnit i den nya skollagen. I Malung-Sälens kommun finns *Barn- och utbildningsnämndens nämndsplan år 2013-2014*. Planen är antagen den 12 dec 2012 och utgår från den av kommunfullmäktige fastställda verksamhetsplanen för Malung-Sälens kommun 2012-2015 och relaterar till kommunens övergripande inriktningsmål för samma period.

Kommunfullmäktige har ett inriktningsmål: ”Vi arbetar för att ständigt öka ungas inflytande, delaktighet och engagemang”. BUN:s verksamhetsmål är här ”Värdegrund är ett prioriterat utvecklingsområde inom BUN:s alla verksamheter” och ”0-tolerans mot mobbing och kränkningar”. Måttet/indikatorn på detta är ”Uppdaterade likabehandlingsplaner inom alla verksamheter samt elevenkät”. Måltalet är att det till 100 % ska finnas likabehandlingsplaner samt att 100 % ska känna sig trygga. Nämndsplanen med ovanstående mål ska revideras och utvärderas i september.

BUN har också en strategi om tidiga insatser där ”nämnden har en strategisk ambition att under planperioden i allt högre utsträckning sätta in stöd och samlad hjälp i ett tidigt skede och i ett förebyggande syfte”.

Vår kommentar

Nämndens ambitioner finns uttalade och är knutna till de nationella målen uttryckta i skollag och läroplaner. Dessutom finns BUN:s egna mål som bygger på kommunfullmäktiges mål.

Vi bedömer att det finns tydliga mål som ligger till grund för arbetet mot kränkande behandling.

5. Organisation och förutsättningar

BUN:s ansvar är stort och spänner över en stor del av kommunens verksamhet. Ett så stort verksamhetsområde kräver en organisation som präglas av ett tydligt ledarskap, genomarbetade rutiner, en genomtänkt delegationsordning liksom effektiva kanaler för uppföljning för att nämnden ska kunna ha en överblick och kontroll av verksamheten. Organisationen och resurser kan påverka måluppfyllelsen för enskilda elever.

Skolchef har det övergripande ansvaret. Direkt under skolchef finns för- och grundskolechef. I övrigt finns en skolkansliorganisation bestående av nämndsekreterare, handläggare, skolassistent, ekonom och koordinator.

I kommunen finns grundskolor i Malung, Malungsfors, Yttermalung, Öje, Lima, Sälen och Rörbäcksnäs. Totalt finns nio skolenheter samt den integrerade särskolan. Dessutom finns gymnasieskolan. Det antal rektorer som är ledare för dessa skolor är fem förutom gymnasiechef.

I den nya skollagen är elevhälsans förebyggande och hälsobefrämjande roll förtydligad. Alla elever ska, utöver skolläkare och skolsköterska, också ha tillgång till psykolog, kurator och personal med specialpedagogisk kompetens. Enligt skolverket ska elevhälsan också arbeta med mer generellt inriktade uppgifter som rör elevernas arbetsmiljö och ett av exemplen är arbetet mot kränkande behandling.

Av våra intervjuer att döma finns i Malung-Sälen en fungerande elevhälsa. Organisationen är ny sen ett år tillbaks och nu är elevhälsan samlad centralt och organisatoriskt under för- och grundskolechef. Elevhälsan består av 3,0 årsarbetare kurator, 4,75 åa specialpedagog, 3,55 åa skolsköterska samt inköpta resurser av skolpsykolog och skolläkare.

Det är en elevhälsa men de som arbetar har ansvar mot olika nivåer i skolan, gymnasiet, högstadiet och låg- och mellanstadiet.

Vår kommentar

Grunden för en trygg och säker skola är enligt vår mening inte i första hand en resursfråga, utan det handlar till stor del om förhållningsätt, attityder och att i handling förebygga och åtgärda.

Resurserna kan ändå ha en stor betydelse för möjligheterna att upptäcka och möta problemen på ett bättre sätt, till exempel om personaltäteten i verksamheten är tillfredställande. Våra intervjuer pekar dock inte på att det skulle finnas en mer allmän uppfattning om att eventuellt bristande resurser är det största problemet för att åstadkomma en trygg miljö utan kränkande behandling och mobbing.

Vår bedömning är att organisationen är ändamålsenlig.

6. Förvaltningens arbete mot kränkning och mobbing

6.1 Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enligt 6 kap. 8 § skollagen gäller att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen ska huvudmannen varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever dels förebygga och förhindra trakasserier. För planen mot diskriminering gäller också att genomförda åtgärder skall tas in i efterföljande års plan. Innehållet ska utformas med beaktande av de diskrimineringsgrunder som anges i lagen.

Av Skolverkets Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, framgår att det är en fördel om planerna skrivs ihop i en och samma plan. Det ger en tydlighet och ett helhetstänkande enligt Skolverket. I allmänna råden kallas en sådan gemensam plan för plan mot diskriminering och kränkande behandling. I Malung-Sälen har man valt att lägga ihop planerna och man kallar dem för *plan mot diskriminering och kränkande behandling* enligt Skolverkets rekommendation. Dessa planer finns sen 2009, innan kallades de likabehandlingsplaner.

Ett sätt att mäta aktiviteten i arbetet mot kränkande behandling och för en trygg skola är att se om planerna är aktuella. Vi konstaterar att alla skolor har en plan och att de revideras årligen.

Vi har gått igenom samtliga planer och finner att de ser mycket olika ut i omfattning och beskrivning men i stor utsträckning finns de delar med i planen som Skolverket i sina allmänna råd har tagit upp som viktigt för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Planerna är reviderade 2012 och gäller för 2013. Planerna är som sagt ovan olika till sin uppbyggnad. Några är tunnare än andra som är omfattande. En viktig del är att det vid den årliga revideringen ska framgå vilka åtgärder som görs/har gjorts men detta framgår inte i de planer vi tagit del av. Det framgår inte heller vilka som varit delaktiga i framtagandet av planer vilket skulle innebära en större tydlighet. Det framgår t ex bara i några av planerna att eleverna på något sätt varit delaktiga i framtagandet av planen.

Vår kommentar

Efter vår genomgång av samtliga planer kan vi konstatera att strukturen och omfattningen av planerna varierar i hög grad. Vi har en stark känsla av att innehållet vid den årliga revideringen kopieras från föregående år. Vi tror på ett intensifierat arbete i samband med att nya planer tas fram med stor delaktighet av alla som ska vara inblandade, eleverna utgör här en viktig part.

Det viktiga är dock att de utgör levande dokument som man aktivt arbetar efter. Våra intervjuer ger inte heller fog för någon annan tolkning. Det finns emellertid fortfarande plats för förbättringar och nämnden bör tillse att alla skolor till alla delar arbetar med att utveckla arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

6.2 Förebyggande och identifiering av kränkande behandling

Skolinspektionen har gett ut en rapport, skolinspektionens rapport 2010:1, som belyser skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling genom kvalitetsgranskning av 50 grundskolor spridda över landet. Av rapporten framgår att rutiner för förebyggande, förhindrande och åtgärdande arbete är mycket viktiga samt att de faktiskt följs. Vuxennärvaro och elevernas förtroende för vuxnas förmåga att hantera utsatthet är också frågor som lyfts fram.

Av Skolverkets allmänna råd framgår att man regelbundet bör genomföra en kartläggning av den egna verksamheten och att utifrån en analys av kartläggningen formulera konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet.

På olika sätt kan ett systematiskt förebyggande arbete bedrivas i syfte att förebygga och motverka kränkningar och diskriminering. Vi har tagit del av olika aktiviteter och åtgärder som kan sägas ingå i ett förebyggande arbete.

Personalens förmåga att kunna förebygga och identifiera kränkningar och mobbing är väsentligt och **kompetensutveckling** för att hantera detta kan vara avgörande för att nå uppsatta målsättningar. I Malung-Sälen finns viss kompetensutveckling inom detta område.

Elevhälsoarbetet ska i stor utsträckning verka förebyggande och hälsobefrämjande och ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Rektor har huvudansvaret på den enskilda skolan men elevhälsans personal är underställd för- och grundskolechef. Av våra intervjuer framkommer att elevhälsan är viktig i sammanhanget och fungerar bra. Nya *riktlinjer för elevhälsoarbete 2013* är vid tidpunkten för denna granskning under framtagande och vi har tagit del av ett utkast. Riktlinjerna redogör för aktuell lagstiftning, mål med arbetet, samt arbetsgång för elevhälsoarbetet.

Elevhälsans personal är organiserad i olika **elevhälsoteam**. I dessa team ingår specialpedagog, skolkurator, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare, rektor samt eventuellt annan intern eller extern kompetens. Elevhälsoteamet har kontinuerliga och tidsbestämda möten.

På varje skolenhet finns ett **elevhälsoråd** som består av rektor samt personal, ibland även någon från elevhälsan. Elevhälsorådets uppgift är bl a att ta fram plan mot diskriminering och kränkande behandling. Det kan se olika ut i de olika skolorna vilka som är med. Elevhälsorådet arbetar fram ett förslag till plan som sen "går ut på remiss" till eleverna/klasserna som tillsammans med klasslärare går igenom planerna punkt för punkt. Vid intervjuer framkommer att eleverna har eller ska ha god kännedom om dessa planer.

Skolans **arbetslag**, som består av lärarna på enheten, träffas varje vecka och även här är likabehandling ett område som diskuteras.

Planen tas också upp i **elevrådet** innan den fastställs. Elevråd finns på varje skola med representanter från alla klasser. På varje skola finns också **klassråd** som består av ett antal elever från respektive klass.

Även **föräldrar** får vid föräldramöten möjlighet att ta del av planen.

Varje år genomförs en **enkät** till eleverna. Den vi tagit del av i denna granskning är "Trivselenkät grundskolan 3-9, 2012". Resultatet av denna kan utläsas på respektive skola men det finns också en central sammanställning. En fråga/påstående i enkäten är: Jag känner mig trygg i skolan. Svaret här visar att de absolut allra flesta gör det men att det finns några, 8 elever som säger att detta inte stämmer alls och 24 elever som säger att det stämmer ganska dåligt. Resultatet av enkäten diskuteras i skolornas arbetslag.

Det kan vara svårt att upptäcka att det förekommer någon form av mobbing eller annan kränkande handling. Rutinerna som gäller är enligt vad vi uppfattat vid intervjuer lika vid alla skolor. Om någon, elev eller personal, upptäcker att något inte står rätt till så kan man gå till klassläraren eller mentorn och berätta vad man hört/sett. Man "lämnar över" till en vuxen. Klassläraren/mentorn "lyssnar in" och gör en incidentrapport. All personal ska känna till att man ska använda denna incidentrapport och den finns på intranätet.

Om det är ett ärende som bedöms som allvarligt så kan ärendet lämnas över till polisen. Kommunen har en säkerhetsansvarig som hjälper till med detta.

Om det är ett ärende som bedöms tillhöra socialtjänsten så tas kontakt med dem. Man har ett bra samarbete med socialtjänsten och det finns också ett stort behov av samarbete. Det finns för närvarande en projektjänst som koordinerar som delas mellan skolan och socialtjänsten. Syftet är att underlätta samarbetet mellan förvaltningarna.

Rektor på respektive skola är ansvarig för att ärendet jobbas vidare med. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna (delegerat till rektor/förskolechef) och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Man ordnar möten med eleven och med föräldrar. Man träffar de som utsätter eleven för kränkande behandling och man gör en anmälan till BUN.

När BUN får ett ärende så arbetar man utifrån två spår:

Dels görs en utredning och dokumentation samlas på skolkontoret. Ärendet diarieförs. Alla anmälningar redovisas för BUN.

Dels fortsätter arbetet på den aktuella skolan för att lösa uppkommet problem. Detta kan som sagts tidigare ske på flera olika sätt och här finns också elevhälsans resurser att tillgå.

Det är av stor vikt att allt som görs i ärendet dokumenteras väl, dokumentationen ligger sen till grund för utredning i de fall ärendet går vidare till elevombudsmannen. Det finns en särskild blankett i kommunen som ska användas. Den enskilda eleven och föräldrar kan göra en anmälan till BEO. Anmälan kan vara anonym men är då svårare att utreda. BEO tar kontakt med kommunen som får i uppdrag att göra en utredning som svar till BEO. I svaret måste framgå tydligt vad som gjorts i ärendet, att skolan gjort vad den ska. BEO finns under Skolinspektionen. BEO kan vid omfattande problem tillfälligt stänga en skola men det är dock ovanligt. BEO kan också kräva skadestånd ifall en elev har kränkts. Kommunen kan antingen godta eller avvisa den summan som BEO beslutar. Om kommunen avvisar skadeståndskravet så kan det leda till förlikningsförhandlingar. Vid tvist kan ärendet gå vidare till tingsrätten.

Vi har tagit del av skolinspektionens statistik på antal inkomna anmälningar till skolinspektionen och barn- och elevombudet, BEO, för 2012. Totalt för länet hade 26 anmälningar kommit in 2012 angående kränkande behandling och av dessa var en anmälan från Malung-Sälens kommun.

Det är enligt förvaltningen få anmälningar i Malung-Sälen och de gånger det gjorts anmälningar så har det visat sig att kommunen agerat rätt.

Det svåraste är att upptäcka mobbing, det framkommer vid våra intervjuer. Det finns idag nya subtila former för mobbing. Sociala medier är en ny form som är svår att upptäcka för vuxna.

Vid intervjuer framkommer att man tycker att det förebyggande arbetet är det allra viktigaste och att det skulle kunna vara bättre än det är idag. Det finns en svår balansgång i detta, särskilt för elevhälsan där man känner att man vill arbeta mycket mer förebyggande men att det är individuella ärenden som tar mycket tid.

Vår kommentar

Vi bedömer att det finns ett fungerande förebyggande arbete och att de åtgärder som vidtas vid misstanke om kränkande behandling eller mobbing är relevanta. Det finns en modell där skolan tar tag i och försöker åtgärda de fall som upptäcks. Det finns också en tydlighet att det ska anmälas till nämnden via en speciell blankett som alla ska känna till. Elevhälsoteamet kopplas också på som vi uppfattar snabbt vid misstanke om problem.

Samarbetet med socialtjänsten är viktigt och detta samarbete kan utvecklas ytterligare.

Vi bedömer dock att det förebyggande arbetet kan och ska utvecklas vidare. Det är en ständigt pågående process som ska vara levande.

Det är förhållandevis många elever som enligt den enkät som görs årligen inte känner sig trygga i skolan. Det är anmärkningsvärt och vår uppfattning är att detta måste tas på allvar i det fortsatta arbetet.

7. Uppföljning

Tidigare fanns bestämmelser om upprättande av kvalitetsredovisningar för varje verksamhet och enhet samt på övergripande nivå i förvaltningen. Kvalitetsredovisningen skulle enligt bestämmelserna bland annat innehålla en redovisning av upprättade planer mot kränkande behandling. I den nya skollagen finns inte längre något krav på upprättande av kvalitetsredovisningar och därmed inget krav från staten på redovisning av likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling i detta sammanhang. Däremot innehåller nu skollagen krav på ett systematiskt kvalitetsarbete både på huvudmannanivå och på enhetsnivå.

En ny modell för det systematiska kvalitetsarbetet har nu införts i förvaltningen. Barn- och utbildningsnämnden har 2013-05-15 beslutat om en ny organisation kring uppföljning av nämndens verksamheter. Modellen för uppföljning av nämndens verksamhetsområden innebär att nämndens ledamöter delas in i tre grupper utifrån ansvarsområden, förskola, grundskola och gymnasium/Lärcentrum och gör sin egen tillsyn. Ledamöterna har ett ansvar för sina respektive områden med bl a besök på olika enheter. Systemet innebär årligen återkommande aktiviteter som åskådliggörs i ett årshjul. Syftet med den nya organisationen kring uppföljning av barn- och utbildningsnämndens verksamheter är, ”att gagna eleverna genom att kunna utveckla verksamheten på ett effektivt sätt med en tydlig förankring i verksamheterna”.

En mall för kvalitetsredovisning har tagits fram för de enskilda skolenheternas årliga kvalitetsredovisningar. Verksamheterna fyller i denna mall och de ska sammanställas och analyseras på huvudmannanivå. Denna mall följer skolverkets allmänna råd.

Denna modell för uppföljning gäller all verksamhet inom skolans område inklusive diskriminering och kränkande behandling.

Vår kommentar

Modellen för uppföljning är ny och det är svårt att nu göra bedömning om kvalitén. Vi gör dock bedömningen att det är en god ambition och att det finns förutsättningar för bra uppföljning.

KPMG AB

Lena Forssell
Certifierad kommunal yrkesrevisor